

**Protokół
z IV posiedzenia Regionalnej Sieci Tematycznej dla Województwa Mazowieckiego
w dniu 27 kwietnia 2011 roku**

Informacje ogólne

W dniu 27 kwietnia 2011 r., o godzinie 11.00 w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Mazowieckiego w Warszawie odbyło się IV posiedzenie Regionalnej Sieci Tematycznej dla Województwa Mazowieckiego (RST). W spotkaniu uczestniczyło 19 osób: 7 członków RST, 5 zastępców członków RST, 2 ekspertów oraz 5 obserwatorów (lista obecności stanowi załącznik nr 1 do niniejszego protokołu). Do głosowania uprawnionych było 10 osób.

1. Otwarcie obrad

Otwarcia posiedzenia dokonał pan Leszek Król - Wiceprzewodniczący RST.

2. Przyjęcie porządku obrad

Wiceprzewodniczący RST przedstawił proponowany porządek posiedzenia. Członkowie RST przyjęli poniższy porządek posiedzenia:

- 1) Otwarcie obrad.
- 2) Przyjęcie porządku obrad.
- 3) Zaprezentowanie strategii wdrażania projektu innowacyjnego pt. „Implementacja skutecznych europejskich systemów funkcjonowania ekonomii społecznej w zakresie wprowadzania osób z autyzmem na polski rynek pracy” – Fundacja SYNAPSIS.
- 4) Zaprezentowanie opinii ekspertów dokonujących oceny strategii wdrażania projektu innowacyjnego pt. „Implementacja skutecznych europejskich systemów funkcjonowania ekonomii społecznej w zakresie wprowadzania osób z autyzmem na polski rynek pracy” – pani Aleksandra Stankiewicz i pan Jarosław Pichla.
- 5) Dyskusja nad zatwierdzeniem strategii wdrażania projektu innowacyjnego pt. „Implementacja skutecznych europejskich systemów funkcjonowania ekonomii społecznej w zakresie wprowadzania osób z autyzmem na polski rynek pracy” w kształcie, w którym została złożona, zatwierdzeniem warunkowym, bądź odrzuceniem strategii – podjęcie uchwały.
- 6) Sprawy różne:
  - dyskusja nt. reprezentowania przedstawicieli Regionalnej Sieci Tematycznej dla Województwa Mazowieckiego w Krajowych Sieciach Tematycznych: Adaptacyjność, Edukacja i szkolnictwo wyższe, Zatrudnienie i integracja społeczna.
- 7) Zakończenie obrad.

3. Zaprezentowanie strategii wdrażania projektu innowacyjnego pt. „Implementacja skutecznych europejskich systemów funkcjonowania ekonomii społecznej w zakresie wprowadzania osób z autyzmem na polski rynek pracy” – Fundacja SYNAPSIS.

Wiceprzewodniczący RST poprosił zebranych o zastanowienie się nad ewentualnym wyznaczeniem nowych przedstawicieli do Krajowych Sieci Tematycznych – Adaptacyjność, Edukacja i szkolnictwo wyższe oraz Zatrudnienie i integracja społeczna ze względu na zbyt duże obciążenie obowiązkami służbowymi dotychczasowych przedstawicieli.

Przedstawiciele Fundacji SYNAPSIS realizującej projekt innowacyjny – pani Justyna Józefowicz, pani Maria Wroniszewska, pani Maria Jankowska i pani Helena Dorociak przedstawiły prezentację nt. strategii wdrażania *Modelu adaptacji skutecznych europejskich systemów funkcjonowania ekonomii społecznej w zakresie wprowadzania osób z ASD na polski rynek pracy* (prezentacja stanowi załącznik nr 2 do niniejszego protokołu).

Pani Maria Wroniszewska wyjaśniła, że osoby z zaburzeniami ze spektrum autyzmu dotyka problem wykluczenia społecznego, zwłaszcza po zakończeniu edukacji, ze względu na trudności związane z komunikowaniem się, funkcjonowaniem w społeczeństwie oraz przystosowaniem się do nowych miejsc i sytuacji. Poinformowała, że odbiorcami projektu będą wysokofunkcjonujące osoby z autyzmem lub całościowymi zaburzeniami rozwoju, w tym z zespołem Aspergera (OzA). Osoby z powyższymi schorzeniami wykazują różnorodne zdolności, często w dziedzinie IT, jednak mają trudności z podjęciem pracy ze względu na „niewidoczną” niepełnosprawność utrudniającą w istotny sposób komunikację z ludźmi i powodującą bariery w funkcjonowaniu społecznym. Dodała, iż osoby z autyzmem mają problemy w relacjach z pracodawcami, współpracownikami i z rozumieniem wykonywanych zadań. Zaznaczyła, iż odpowiednio dobrane działania terapeutyczne i wspomagające, trening, sprawdzenie kompetencji, adresowanie adekwatnych szkoleń do poziomu umiejętności osób z autyzmem oraz podniesienie poziomu wiedzy pracodawców w zakresie omawianego schorzenia może w znaczny sposób pomóc osobom z autyzmem wejść na rynek pracy.

Pani Justyna Józefowicz uzupełniła, że do Fundacji docierają sygnały od pracodawców, niewiedzących jak postępować z pracownikami z zespołem Aspergera, którzy są dobrymi pracownikami, lecz nie radzą sobie w stosunkach społecznych. Dodała, że dzięki realizacji projektu wzrośnie poziom wiedzy pracodawców odnośnie możliwości osób z autyzmem, jako potencjalnych pracowników. Nadmieniła, iż z projektu będą mogły skorzystać 4, spośród 24 zatrudnionych, szczególnie uzdolnione osoby pracujące obecnie w Pracowni Rzeczy Różnych prowadzonej przez Fundację SYNAPSIS. Poinformowała, że w województwie mazowieckim jest 1350 osób z OzA. Według raportu *Autyzm w orzecznictwie o niepełnosprawności w woj. mazowieckim* z 2006 r. wynika, że w wieku od 18 lat do 40 lat nie pracowała ani jedna osoba spośród badanych. Dodała, iż w raporcie nie ma uwzględnionych osób z zespołem Aspergera, ze względu na to, że jest to najmniej dotkliwa forma zaburzenia i osoby posiadające powyższe schorzenie nie zawsze przyznają się do niego, co nie zmienia faktu, że mają częste problemy z utrzymaniem pracy i prawidłowymi stosunkami międzyludzkimi. Wyjaśniła, iż w ramach projektu zostaną przygotowane materiały informacyjne dla pracodawców na temat możliwości wykorzystania osób z OzA, jako pracowników, odbywają się spotkania bezpośrednie, rozpowszechniane są informacje o sukcesach partnerów zagranicznych i warsztaty na temat autyzmu dla pracodawców. Pani Justyna Józefowicz dodała, że w chwili obecnej w Polsce nie są podejmowane działania związane z wprowadzaniem osób ze spektrum autyzmu na rynek pracy. Z tego powodu Fundacja nie może odwołać się do doświadczeń w tej kwestii. Poinformowała zebranych, że Fundacja nawiązała współpracę z partnerami z Danii i Wielkiej Brytanii mającymi doświadczenie w zakresie funkcjonowania osób ze spektrum autyzmu. Dodała, że fundacja z Danii wprowadziła metodę pozwalającą na samofinansowanie, wprowadzającą wysokofunkcjonujące OzA na rynek pracy, głównie w sektorze IT. Natomiast partnerzy z Wielkiej Brytanii wspierają osoby z autyzmem na każdym poziomie funkcjonowania w formie doradztwa w zakresie perspektyw zatrudnienia, szkoleń pracowniczych i kadr menadżerskich oraz wsparcia pracowników ze spektrum autyzmu w miejscu pracy. Wyjaśniła, że zakres innowacji dotyczy poziomu grupy docelowej, dla której nikt do tej pory nie przygotowywał propozycji wsparcia osób z autyzmem, poziomu problemu – podniesienie poziomu trwałości instytucji ekonomii społecznej oraz poziomu formy wsparcia - konkretne rozwiązania do wykorzystania. Dodała, iż w celu wdrożenia innowacji należy odpowiednio przygotować użytkowników (podmioty, które mogłyby zatrudnić OzA i wdrażać opracowywany model), odbiorców OzA potrzebujących wsparcia w poszukiwaniu pracy i jej utrzymaniu, kadr w zakresie nowych metod pracy z OzA, zaangażować instytucje wspierające każdy poziom realizacji projektu, przygotować zaplecze

techniczne wyposażone w niezbędny sprzęt komputerowy i biurowy oraz zapewnić obsługę prawną i ekonomiczną związaną z zatrudnianiem osób z autyzmem. Poinformowała, że w czerwcu br. Fundacja przewiduje rozpoczęcie rocznego testowania modelu i odbędzie się proces rekrutacji. Następnie we wrześniu br. zorganizowany zostanie proces oceny kompetencji zawodowych, pracowniczych i społecznych przy użyciu narzędzi oraz metod wypracowywanych przez Fundację w oparciu o kontakty z partnerami. Kolejnym etapem testowania będzie szkolenie zawodowe i trening umiejętności społecznych głównie w zakresie prac biurowych i IT oraz staże zawodowe u pracodawców. Pani Justyna Józefowicz zapewniła, że zgodnie z sugestiami ekspertów dotyczącymi wydłużenia ilości godzin stażu zawartymi w liście sprawdzającej ocenę strategii, Fundacja będzie starała się wydłużyć czas stażu. Dodała, iż od czerwca br. do września 2012 r. zostanie opracowana pogłębiona analiza porównawcza możliwości zatrudnienia osób ze spektrum autyzmu. Podkreśliła, iż wypracowane rozwiązania będą realizowane w ramach istniejącego porządku prawnego, jako dobre praktyki.

Wiceprzewodniczący RST poprosił o przedstawienie konkretnych informacji dotyczących przedstawionej do zaopiniowania strategii wdrażania projektu.

Pani Maria Jankowska dodała, że przedmiotem analizy porównawczej będą dwie sfery informacji – możliwości osób z autyzmem, które będą sprawdzane wśród 10 beneficjentów oraz problem warunków finansowych i formalnych, w jakich działają poszczególne podmioty. Wyjaśniła, że istnieje możliwość, iż w wypracowanym modelu okaże się, że część zadań związanych z przygotowaniem zawodowym osób ze spektrum autyzmu można realizować w ramach obowiązku szkolnego. Nadmieniła, iż celem Fundacji jest przeprowadzenie analizy, która pokaże pracodawcom korzyści z zatrudniania OZA.

Pan Leszek Król zapytał jaki jest łączny koszt realizacji projektu.

Pani Justyna Józefowicz odpowiedziała, że łączny koszt wdrożenia projektu wynosi około 2 milionów złotych. Dodała, że jego realizacja jest monitorowana i przewidywana jest ewaluacja wewnętrzna i zewnętrzna oraz poinformowała, iż Fundacja jest na etapie wyboru ewaluatora zewnętrznego.

Pani Maria Jankowska nadmieniła, że koszt projektu jest wysoki, jednak należy mieć świadomość, że rezultatem projektu nie będzie wyszkolenie 10 osób, lecz wprowadzenie innowacyjnych rozwiązań, które będą mogły być wykorzystywane w codziennej pracy z OZA.

Pan Dominik Wasilewski – zastępca kierownika w Biurze ds. Wspomagania Rozwoju Uniwersytetu Warszawskiego zauważył, iż w przedstawionym budżecie kosztów wdrożenia produktu brak jest kategorii kosztu zatrudnienia subsydiowanego, co jest przewidziane w przedstawionej strategii wdrażania.

Pani Maria Jankowska odpowiedziała, że projekt nie przewiduje wypłat subsydiów pracodawcom.

Pani Barbara Kucharska - zastępca dyrektora Mazowieckiego Centrum Polityki Społecznej poprosiła o wyjaśnienie w jaki sposób realizacja projektu zapewni trwałość funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej.

Pan Leszek Król powiedział, że w związku z założeniem, iż celem projektu jest implementacja skutecznych europejskich systemów funkcjonowania ekonomii społecznej w zakresie wprowadzania osób z autyzmem na rynek pracy, wypracowany model powinien wykazywać opłacalność funkcjonowania ekonomii społecznej oraz zapewniać trwałość projektu. Dodał, iż zgodnie z omawianą strategią istotę innowacji stanowi analiza, dokonanie wyboru i dostosowanie do polskich warunków metod przygotowywania i wprowadzania OZA na rynek pracy stosowanych przez partnerów, jednak istotą innowacji nie jest analiza, lecz implementacja danych rozwiązań, bądź system funkcjonowania ekonomii społecznej.

Pani Maria Wroniszewska w kwestii trwałości instytucji ekonomii społecznej wyjaśniła, że celem Fundacji jest wykorzystanie kompetencji i możliwości osób z zespołem Aspergera, aby wykonywane przez nie prace znajdujące na rynku zleceniodawców np. z zakresu IT przyczyniały się do zwiększenia przychodów przedsiębiorstwa. Dodała, że Fundacja starała się pokazać innowacje na różnych poziomach, dlatego nie został przedstawiony tylko model do wykorzystania przez zakłady aktywności zawodowej, ale zostały uwzględnione

potrzeby i kwalifikacje osób z autyzmem, z których część trafi na otwarty rynek pracy, a część do spółdzielni socjalnych lub zakładów aktywności zawodowych. Pani Maria Wroniszewska uzupełniła, iż istnieją duże szanse, na to, że osoby z autyzmem znajdą zatrudnienie w organizacjach pozarządowych, które działają na rzecz osób z autyzmem.

Pani Barbara Kucharska zapytała czy można założyć, że pracodawcami będą też podmioty ekonomii społecznej.

Pani Maria Wroniszewska odpowiedziała, że pracodawcami mogą być wszystkie rodzaje podmiotów ekonomii społecznej. Wyjaśniła, że zostanie dokonana analiza precyzująca korzyści z zatrudnienia OZA o konkretnych kompetencjach.

Pan Leszek Król zapytał o planowane wysokie koszty wynagrodzenia doradcy ds. zatrudniania OZA i doradztwa prawnego dla 10 osób tj. 2700 zł/m-c/, ½ etatu oraz przypomniał o racjonalności wydatkowania środków publicznych.

Pani Justyna Józefowicz podkreśliła, że należy pamiętać, iż realizowany projekt dotyczy faktycznie 10 osób, ale po wypracowaniu konkretnych rozwiązań będzie z niego korzystało wiele osób.

Pan Leszek Król powiedział, że popiera działania podejmowane przez Fundację oraz zapytał, czy wskazane nawiązanie kontaktów z firmami w wartości dodanej projektu nie mogłoby odbywać się bez realizacji projektu.

Pani Maria Wroniszewska wyjaśniła, iż nawiązywanie wszelkich kontaktów wymaga dużej ilości wizyt oraz dostarczania informacji pracodawcom o możliwości wykorzystania potencjału OZA.

Pani Agata Kałat - Naczelnik Wydziału ds. Rozwoju Zasobów Ludzkich w Departamencie Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej zapytała o planowane dopłaty do wynagrodzenia OZA opisane na stronie 11 przedmiotowej strategii.

Pani Maria Jankowska wyjaśniła, iż chodzi tu o możliwość uzyskania przez pracodawcę przewidzianych prawem dopłat przy zatrudnieniu osoby z danym rodzajem niepełnosprawności.

Pani Agata Kałat zasugerowała doprecyzowanie zapisu dotyczącego motywacji finansowej do zatrudniania OZA w postaci dopłat do wynagrodzeń, ponieważ sugeruje, że pracodawcy będą otrzymywali dodatki z tytułu zatrudniania OZA.

4. Zaprezentowanie opinii ekspertów dokonujących oceny strategii wdrażania projektu innowacyjnego pt. „Implementacja skutecznych europejskich systemów funkcjonowania ekonomii społecznej w zakresie wprowadzania osób z autyzmem na polski rynek pracy” – pani Aleksandra Stankiewicz i pan Jarosław Pichla.

Pan Jarosław Pichla – ekspert powiedział, iż analizując strategię nie doszukał się podstaw do zapewnienia trwałości instytucji ekonomii społecznej. W planowanych testach Fundacja wykazała, iż będzie starała się przygotować osoby do świadczenia usług IT lub prac biurowych na otwartym rynku pracy, bądź w przedsiębiorstwie prowadzonym przez Fundację. Nie ma natomiast testów, które analizowałyby przez dany okres czasu sytuację OZA po wejściu na rynek pracy np. czy potrafią utrzymać się na rynku pracy, czy wzrosła dochodowość projektu, czy pojawiły się problemy podczas zatrudniania osób z autyzmem oraz jak przedstawia się kalkulacja kosztów i korzyści po stronie pracodawców. Podkreślił także, iż brak jest metodologii wyliczenia wzrostu wskaźnika przychodów instytucji ekonomii społecznej zatrudniających OZA o 30%. Ponadto planowane programy szkoleń dotyczą w szczególności obsługi podstawowych programów MS OFFICE, co nie jest zgodne z założeniem, że w ramach tworzonego centrum IT będą świadczone wysokowyspecjalizowane usługi. Dodał, że ograniczenie skali badań pracodawców może negatywnie wpłynąć na wypracowanie zakładanego modelu oraz zasugerował poszerzenie badań dla pracodawców w celu przeanalizowania sposobu funkcjonowania modelu np. w zakładach aktywności zawodowej, zakładach pracy chronionej lub na otwartym rynku pracy.

Podkreślił, że zaangażowanie tylko 5 pracodawców i 10 OZA do procesu testowania rozwiązań modelowych jest rozwiązaniem ograniczonym. Ponadto poddał pod rozagę wydłużenie staży zawodowych, ponieważ 20 godzinny staż nie pozwoli stażystom doświadczyć rzeczywistej pracy zawodowej, a pracodawcom wyrobić sobie zdania na temat specyfiki pracy z OZA. W kwestii ustalenia czy proponowane działania i ich adresaci zagwarantują skuteczność włączania do głównego nurtu polityki pan Jarosław Pichla zaznaczył, że ma wątpliwości dotyczące wysokich kosztów wdrożenia wypracowanego produktu – ponad 350 tys. zł dla 10 OZA w skali jednego roku. Wysokie koszty mogą stanowić barierę w upowszechnianiu projektu i zatrudnianiu OZA przez sektor ekonomii społecznej bez pokazania korzyści z zatrudniania powyższych osób. Dodał, że kwestia analizy efektywności ekonomicznej projektu sprowadza się tylko do analizy dokumentów prawnych tj. pokazanie przywilejów jakie będą mieli pracodawcy z zatrudnienia OZA, co nie jest nowością, bo wykorzystywane będą obowiązujące rozwiązania prawne dotyczące zatrudniania osób niepełnosprawnych. Zaznaczył, że powinna zostać przeprowadzona rozszerzona analiza trwałości podmiotów ekonomii społecznej. Ponadto wskazał na brak wzoru dokumentów, które mają być poddane testowaniu np. indywidualnego planu działania dla każdego z uczestników projektu i rozszerzonego CV. Dodał, iż należy także pokazać, które elementy modelu są tworzone i będą testowane po raz pierwszy, a które zostały wypracowane w ramach innych przedsięwzięć.

Pani Maria Wroniszewska wyjaśniła, iż Fundacja zakłada kontynuację rozwiązań wypracowanych w innych projektach oraz poinformowała, że testowany był projekt realizowany w ramach inicjatywy EQUAL i pilotażowego projektu systemowego, lecz ich przydatność byłaby obecnie ograniczona ze względu na fakt, iż nie były one przeznaczone dla większej grupy użytkowników.

Pani Aleksandra Stankiewicz – ekspert dodała, iż nie ma wiele uwag do omawianej strategii, według niej Fundacja jest w stanie stopniowo przygotować OZA pod względem społecznym, terapeutycznym i psychologicznym do pracy u danego pracodawcy. Efekty testowania projektu będą mogły zostać wykorzystane przez różnego rodzaju instytucje np. urzędy pracy, szkoły, ośrodki dla niepełnosprawnych i PFRON. Zauważyła, że brak wzoru CV czy indywidualnego planu działania nie jest dużym problemem, ponieważ do każdego uczestnika projektu należy podejść indywidualnie i nie da się przygotować dla wszystkich jednakowego szablonu. Zaznaczyła, że należy zwiększyć ilość godzin stażu dla odbiorców. Nadmieniła, iż szkolenia zostały zaplanowane na poziomie podstawowym i zaawansowanym, co pozwoli wybrać OZA szkolenia dostosowane do ich umiejętności. Pani Aleksandra Stankiewicz wskazała również na brak informacji z przebiegu wizyt studyjnych.

5. Dyskusja nad zatwierdzeniem strategii wdrażania projektu innowacyjnego pt. „*Implementacja skutecznych europejskich systemów funkcjonowania ekonomii społecznej w zakresie wprowadzania osób z autyzmem na polski rynek pracy* – podjęcie uchwały.

Wiceprzewodniczący RST zaproponował dyskusję na temat przedstawionej strategii wdrażania i poszczególnych rekomendacji ekspertów. Podkreślił, iż wypracowany model powinien zostać przedstawiony np. w publikacji, która pokazałaby efekt końcowy realizacji projektu.

Pani Maria Jankowska dodała, że do strategii dołączone zostały opracowania z przeprowadzonych testów w ramach innych projektów, które wykorzystywane są do bieżącej działalności Fundacji.

Pani Maria Wroniszewska w kwestii analizy efektywności ekonomii społecznej zapewniła, iż nie opiera się ona tylko na charakterze formalno-prawnym, ale będzie również wyceniana praca, którą mogą świadczyć osoby autystyczne i pokazana opłacalność zatrudniania OZA.

Pan Leszek Król zapytał dlaczego świadczona praca ograniczać się będzie tylko do obszaru IT.

Pani Maria Wroniszewska wyjaśniła, że ze względu na fakt realizowania projektu dla małej ilości osób Fundacja zdecydowała, że do wyboru będą tylko dwie dziedziny: IT i praca biurowa.

Pan Dominik Wasilewski zapytał dlaczego jedna z rekomendacji dotyczy zalecenia beneficjentowi uwzględnienia wykorzystania zestawów LEGO MindStorms w procesie testów prób eksperymentalnych do oceny kompetencji. Zapytał czy firma LEGO jest jedynym producentem tego typu zestawów.

Pan Leszek Król dodał, że RST nie może zalecić beneficjentowi korzystania z zestawów konkretnego producenta.

Pani Maria Wroniszewska wyjaśniła, że osoby autystyczne często nie umieją zaprezentować swoich umiejętności. W związku z tym partner z Danii dostarcza OzA klocki LEGO wraz ze szczegółowymi instrukcjami i obserwuje zachowania tych osób, ich predyspozycje oraz sposób rozwiązywania problemów. Dodała, że powyższe obserwacje dają lepsze wyniki od przeprowadzanych testów i wywiadów dotyczących sprawdzenia umiejętności.

Pani Justyna Józefowicz wyjaśniła, iż zestaw LEGO MindStorms jest narzędziem wykorzystywanym obecnie przez Fundację do oceny potencjału OzA oraz zaznaczyła, że można zrezygnować z konkretnej nazwy producenta zestawu.

Pani Gabriela Sempruch - Regionalny Ośrodek Europejskiego Funduszu Społecznego w Warszawie zgodziła się z uwagą eksperta w kwestii braku informacji o obecnej sytuacji podmiotów ekonomii społecznej, ich problemach z utrzymaniem trwałości i planowanych do osiągnięcia wskaźnikach w powyższym zakresie. Zapytała również na jakiej podstawie został ustalony 30% wzrost przychodów instytucji ekonomii społecznej.

Pani Maria Wroniszewska wyjaśniła, że Fundacja miała możliwość odniesienia się tylko do doświadczeń i problemów z jakimi styka się Pracownia Rzeczy Różnych zatrudniając osoby z autyzmem. Wyjaśniła, że koszty zatrudniania OzA w ww. podmiocie są dużo wyższe od otrzymywanego dofinansowania. Szacunkowy wzrost przychodów o 30% został ustalony na podstawie tego, że jeśli podwoją się przychody z pracy 4 wysokofunkcjonujących osób spośród 24 zatrudnionych w Pracowni, to efektywność przedsiębiorstwa wzrośnie o 30%. Założeniem było pokazanie innym podmiotom ekonomii społecznej warunków, w których opłaca się zatrudniać wysokofunkcjonujące osoby z autyzmem. Nadmieniła, że osoby wysokofunkcjonujące nie potrzebują tak kosztownego wsparcia, jakiego wymagają osoby z umiarkowanym lub znacznym stopniem niepełnosprawności ze strony autystycznej, co prowadzi do mniejszej efektywności przedsiębiorstw.

Wiceprzewodniczący RST podkreślił, iż należy poszukiwać rozwiązań, które podtrzymają efekt trwałości projektu.

Pani Helena Dorociak w kwestii uwagi eksperta ws. ograniczenia badań jakościowych wyjaśniła, że badania zostały podzielone na trzy etapy. W pierwszym etapie, przeprowadzonym w marcu, badaniom poddano 20 OzA, 6 pracodawców (o jednego więcej niż planowano) oraz odbyło się badanie fokusowe wśród ośmiu przedstawicieli organizacji pozarządowych. Zapewniła, iż kolejne etapy, które odbędą się około października br. i na etapie końcowym realizacji projektu obejmą większą grupę badanych. W związku z powyższym zasugerowała usunięcie rekomendacji eksperta w sprawie przeprowadzenia badań pracodawców w pierwotnej skali tj. 15 pracodawców. Pani Helena Dorociak dodała, że wyniki badań przeprowadzonych w ramach realizacji projektu systemowego nie mogły zostać wykorzystane podczas realizacji omawianego projektu ze względu na fakt, że projekt dotyczył głównie niskofunkcjonujących osób z autyzmem.

Pan Jarosław Pichla zaproponował zwiększenie zakresu oddziaływania działań upowszechniających obejmujących instytucje ekonomii społecznej spoza województwa mazowieckiego.

Pani Justyna Józefowicz wyjaśniła, że na etapie planowania działania upowszechniające przewidywały objęcie swoim zasięgiem całego kraju, ale po konsultacji z Krajową Instytucją Wspomagającą zostały ograniczone tylko do województwa mazowieckiego.

Pan Aleksandra Stankiewicz dodała, że działania upowszechniające poza teren województwa mazowieckiego będą odbywały się na etapie włączania do nurtu polityki rezultatów projektu. Zasugerowała usunięcie rekomendacji dotyczącej rozszerzenia działań upowszechniających

Pan Leszek Król zaproponował poddanie pod rozagę dodania rekomendacji w kwestii dokonania analizy kosztów wdrożenia projektu, zwłaszcza kosztów osobowych.

Pani Magdalena Cichostępska - Dyrektor Wydziału Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Kuratorium Oświaty w Warszawie zapytała w jaki sposób zostały oszacowane koszty pracy poszczególnych osób zaangażowanych w realizację projektu.

Pani Maria Jankowska wyjaśniła, że zatrudnienie w ramach projektu np. prawnika jest konieczne ze względu na to, że przez cały czas trwania projektu niezbędne jest jego doradztwo zarówno dla OzA, jak i pracodawców, natomiast asystenci wspomagają osoby z autyzmem w okresie treningu oraz podczas podejmowania stażu.

Pani Justyna Józefowicz dodała, że projekt podzielony jest na poszczególne fazy. Pierwsza będąca na ukończeniu, polegała na opracowaniu wstępnej fazy projektu, podczas której prawnik na podstawie licznych kontaktów z partnerami dostosowywał planowane rozwiązania do polskiego systemu prawnego. W następnej fazie projektu prawnik będzie weryfikował założenia projektu oraz współpracował z pracodawcami, osobami z autyzmem, jak również ich rodzinami. W oparciu o konkretne spostrzeżenia i opinie osób zaangażowanych w realizację projektu przygotowuje również informację dla konkretnych grup beneficjentów korzystających z modelu.

Pan Jarosław Pichla poprosił o wyjaśnienie czym będzie zajmował się zatrudniony w ramach projektu przez okres 12 miesięcy manager ds. pozyskiwania klientów.

Pani Maria Wroniszewska wyjaśniła, że manager ds. pozyskiwania klientów będzie odpowiedzialny za kontakty z potencjalnymi pracodawcami oraz zaznaczyła, że nakład pracy związany z nawiązaniem kontaktów z pracodawcami jest dużo wyższy od konkretnych pozyskanych ofert, co wynika z doświadczenia partnerów zagranicznych.

Pani Aleksandra Stankiewicz powiedziała, że biorąc pod uwagę innowacyjność projektu, jak i fakt zatrudniania osób niepełnosprawnych zaproponowane stawki wynagrodzeń są adekwatne do ogólnie funkcjonujących na rynku warszawskim.

Pan Jarosław Pichla zaznaczył, iż w ramach projektu nie przewiduje się, że beneficjenci zostaną zatrudnieni, tylko testowane będzie przygotowanie OzA pod kątem podjęcia pracy, natomiast nie będzie testowana istotna z punktu widzenia trwałości rzecz - sposób funkcjonowania OzA u konkretnego pracodawcy.

Pani Justyna Józefowicz zapewniła, iż na stronie 8 pkt 4 omawianej strategii przewidziany jest monitoring funkcjonowania OzA po podjęciu pracy co najmniej do czasu zakończenia projektu, a nawet po ustaniu wsparcia ze względu na specyfikę działalności Fundacji. W kwestii zaplanowanych kosztów wdrożenia modelu zapewniła, że podane w strategii szacunkowe koszty będzie można ewentualnie zmniejszyć po uzyskaniu pewności, że niektóre koszty zostały przeszacowane.

Pan Leszek Król wycofał rekomendację w sprawie przeprowadzenia szczegółowej analizy kosztów. Dodał, że w trakcie trwania projektu, zgodnie z nowymi zasadami rozliczania projektów, należy pamiętać, iż w momencie kontroli trzeba wykazać, że osoba zatrudniona w projekcie na cały etat faktycznie pracuje w pełnym wymiarze etatu, a jeśli na część etatu, musi mieć to potwierdzenie w kartach pracy.

Wiceprzewodniczący RST zaproponował głosowanie nad poszczególnymi uwagami wniesionymi przez członków RST i ekspertów:

1. Członkowie RST przyjęli większością głosów zmodyfikowaną rekomendację dotyczącą wykorzystania do oceny kompetencji zestawów LEGO w następującym brzmieniu: „uwzględnienia w procesie testów prób

eksperymentalnych do oceny kompetencji z wykorzystaniem zestawów pozwalających zbadać predyspozycje zawodowe",

2. Członkowie RST jednogłośnie opowiedzieli się za usunięciem rekomendacji „przeprowadzenie badań pracodawców w pierwotnej skali tj. 15 pracodawców z uwzględnieniem różnego statusu przedsiębiorstw”,
3. Członkowie RST jednogłośnie opowiedzieli się za usunięciem zalecenia dotyczącego zwiększenia zakresu oddziaływania działań upowszechniających,
4. Pani Gabriela Sempruch w kwestii rozszerzenia analizy trwałości podmiotów ekonomii społecznej poddała pod rozagę RST następujący zapis rekomendacji: „rozszerzenie analizy problemów dotyczących zachowania trwałości podmiotów ekonomii społecznej”. Proponowany zapis wskazałby na jakie problemy związane z utrzymaniem trwałości podmiotów ekonomii społecznej odpowiada projekt. Członkowie RST przyjęli większością głosów następującą rekomendację: „rozszerzenie analizy problemów dotyczących zachowania trwałości podmiotów ekonomii społecznej uwzględnionych w projekcie”.

Następnie członkowie RST przyjęli jednogłośnie uchwałę w sprawie opiniowania strategii wdrażania projektu innowacyjnego pt. „Implementacja skutecznych europejskich systemów funkcjonowania ekonomii społecznej w zakresie wprowadzania osób z autyzmem na polski rynek pracy” realizowanego przez Fundację SYNOPSIS w ramach PO KL wraz z następującymi rekomendacjami do zrealizowania:

1. doprecyzowania wartości docelowych wskaźników projektu;
2. przedstawienia założeń wstępnych będących podstawą do oszacowania wzrostu przychodów o ok. 30% Instytucji Ekonomii Społecznej wynikającego z zastosowania rozwiązań modelowych;
3. wskazania, które elementy modelu zostaną od podstaw wypracowane w ramach projektu, a które będą jedynie zaimplementowane z zewnątrz na użytek niniejszego modelu;
4. uwzględnienia w grupie przedsiębiorstw poddawanych testowaniu zarówno zakładów funkcjonujących na otwartym, jak i chronionym rynku pracy;
5. doprecyzowania adresatów działań upowszechniających;
6. doprecyzowania w jaki sposób, bądź w jakiej formie zostaną przygotowane określone narzędzia i pakiety informacyjne dla poszczególnych grup działań włączających;
7. przypisania do każdego z ryzyk projektu działań zapobiegawczych i zaradczych oraz doprecyzowania opisów sposobu ograniczania wpływu zagrożeń na projekt;
8. uwzględnienia we wstępnej wersji produktu finalnego wzorów materiałów informacyjnych dla wszystkich grup odbiorców oraz kwestionariusza ankiety i wywiadu;
9. uwzględnienia w procesie testów prób eksperymentalnych do oceny kompetencji z wykorzystaniem zestawów pozwalających zbadać predyspozycje zawodowe;
10. zwiększenie ilości godzin stażu;
11. przedstawienie raportu z przebiegu wizyt studyjnych;
12. ustosunkowanie się do wątpliwości dotyczących analizy porównawczej efektywności ekonomicznej zatrudniania przeszkolonych osób z ASD (spektrum autyzmu) przez różnych pracodawców w ramach instytucji ekonomii społecznej lub na otwartym rynku pracy;
13. rozszerzenie analizy problemów dotyczących zachowania trwałości podmiotów ekonomii społecznej uwzględnionych w projekcie.

Uchwała wraz z uzasadnieniem stanowi załącznik nr 3 do niniejszego protokołu.

6. Sprawy różne.

Wiceprzewodniczący RST ponowił prośbę o zgłoszenie się członków RST do Krajowej Sieci Tematycznej Adaptacyjność, Krajowej Sieci Tematycznej Zatrudnienie i integracja społeczna oraz Krajowej Sieci Tematycznej Edukacja i szkolnictwo wyższe.

Do Krajowej Sieci Tematycznej Zatrudnienie i integracja społeczna zgłosiły się panie: Barbara Kucharska i Gabriela Sempruch.

Pani Beata Samsel, kierownik Biura Komitetów ds. programów krajowych i unijnych w Kancelarii Marszałka poinformowała, że zmiany przedstawicieli do Krajowej Sieci Tematycznej wymagają zmiany uchwały w sprawie wytypowania przedstawicieli RST do KST. Zapytała członków RST czy zmiana powyższej uchwały może odbyć się w trybie obiegowym.

Członkowie RST nie wnieśli uwag do powyższej kwestii.

6. Zakończenie obrad.

Wiceprzewodniczący RST po stwierdzeniu braku innych spraw do omówienia zamknął IV posiedzenie RST. Posiedzenie zakończyło się o godzinie 14.00.

Wice Dyrektora Departamentu
Leszek Król

Załączniki:

- 1) Lista obecności.
- 2) Prezentacja dotycząca strategii wdrażania projektu innowacyjnego pt. „Implementacja skutecznych europejskich systemów funkcjonowania ekonomii społecznej w zakresie wprowadzania osób z autyzmem na polski rynek pracy”.
- 3) Uchwała Nr 2/11 RST w sprawie opiniowania strategii wdrażania projektu innowacyjnego pt. „Implementacja skutecznych europejskich systemów funkcjonowania ekonomii społecznej w zakresie wprowadzania osób z autyzmem na polski rynek pracy” wraz z uzasadnieniem.